

1

Araling Panlipunan

Una Nga Kwarter – Modyul 6
Kabag-uhan Nga Mahitabo Sa
Kaugalingon

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Araling Panlipunan – Una nga Grado
Alternative Delivery Mode
Una nga Kwartar – Modyul 6: Kabag-uhan Nga Mahitabo Sa Kaugalingon
Unang Edisyon, 2020

Batas Republika 8293, Seksiyon 176 naga ingon nga dili mahimong makaangkon og katungod sa copyright sa bisan unsa nga tagsulat ang gobyerno sa Pilipinas. Bisan pa man, kinahanglan una ang pagtugot sa ahensya sa gobyerno nga nagpatuman sa tagsulat kung kini mahimong pagkakitaan. Apil sa mga pwede nga buhaton sa maong ahensya ang pagtakda sa mahimong bayad.

Ang mga tagsulat sa (istorya, basahon, balak, kanta, hulagway, ngalan sa produkto o brand name, tatak o trademark, salida sa telebisyon, pelikula, atbp.) nga ginamit niini nga modyul nagpanag-iya sa copyright nianang mga gihisgutan. Paningkamutan nga matultulan sila para makuha ang ilang pagtugot sa paggamit sa mao nga mga materyales. Wala giangkon sa mga nagmantala ug sa nagsulat ang katungod isip tag-iya niini. Ang unsa man nga gamit gawas niining modyul, kinahanglan ang pagtugot gikan sa orihinal nga pagsulat.

Walay bisan unsa nga bahin o parte niining materyales ang mahimong kopyahon o ipatik sa unsa man nga pamaagi nga walay pagtugot sa departamento.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim : **Leonor Magtolis Briones**
Pangalawang Kalihim : **Diosdado M. San Antonio**

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat	: Evelyn S. Tolleno
Tagaguhit (Cover)	: Joshua Rey V. Aguinaldo
Editor	: Letecia J. Balais
Tagasuri	: Felly S. Galay
Tagapamahala	: Reynaldo E. Manuel Jr., PhD, CESE Schools Division Superintendent
	Lorena P. Serrano, CESE PSDS, OIC-ASDS
Mga Miyembro	: Francis J. Buac Chief Education Supervisor, CID
	Elvira L. Santos Education Program Supervisor-AP
	Vivian D. Echalico Education Program Supervisor-LRMS

Inilimbag sa Pilipinas ng
Department of Education – Region X - Division of Oroquieta City
Office Address: Osilao St., Poblacion 1, Oroquieta City
Telefax: 088-531-0831
E-mail Address: depedoroquieta@gmail.com

Araling Panlipunan

Una Nga Kwartar – Modyul 6 Kabag-uhan Nga Mahitabo Sa Kaugalingon

Ang modyul na ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publikong paaralan. Hinikayat naming ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon Rehiyon X – Dibisyon ng Lungsod ng Oroquieta sa depedorquieta@gmail.com.

Mahalaga sa amin ang iyong mga puna at mungkahi.

TALAN SA MGA SULOD

Pasiuna Nga Mensahe	.....	v
Hibalo-i Kini	.....	1
Sulayi Kini	.....	1
Aralin 1 Kausaban Nga Mahitabo Sa Kaugalingon		
Subli-a Kini	.....	3
Kat-oni Kini	.....	3
Susiha Kini	.....	4
Pagpauswag	.....	7
Hinumdumi Kini	.....	8
Buhata Kini	.....	8
Ebalwasyon	.....	9
Mga Buluhaton	.....	11
Tubag Sa Mga Pangutana	.....	13
Pakisayran	.....	14

Pasiuna nga Mensahe

Para sa Magtutudlo:

Kumusta, malipayong paggamit niining **Araling Panlipunan - Una nga Grado** Alternative Delivery Mode (ADM) Module para sa araling **Kabag-uhan Nga Mahitabo Sa Kaugalingon**.

Kini nga Modyul nadesinyo, naugmad ug nasusi sa pagtinabangay sa mga magtutudlo nga gikan sa pampublikong institusyon para sa pagtabang kanimo nga makab-ot ang sumbanaan nga gitakda sa K to 12 Curriculum samtang ilang gibuntog ang mga babag nga adunay kalabutan sa personal, social, ug economic nga mga sitwasyon sa ilang pag-eskwela.

Kining kapanguhaan sa pagkat-on o learning resource gilauman nga makapadasig sa magtutuon o bata nga mobuhat sa mga giniyahan ug gawasnong buluhaton sa iyang kaugalingon nga lihok ug panahon. Dugang pa, ang katuyuan usab niini mao ang pagtabang sa magtutuon o bata nga makakuha sa mga gikinahanglan nga kahanas niining atong panahon karon sa ika-21 nga siglo samtang gitagaan usab og konsiderasyon ang ilang mga panginahanglan og sitwasyon.

Isip magtutudlo, ikaw ang gilauman nga maghatag sa magtutuon o bata kung unsaon paggamit niini nga Modyul. Gitahasan usab ikaw sa pagsubay sa pag-uswag sa iyang kahibawo samtang imo siya gitagaan og higayon nga makatuon sa iyang kaugalingon nga pagkat-on sa kahibawo. Ug usab, gitahasan ka nga dasigon ug tabangan ang magtutuon o bata sa iyang pagbuhat sa mga buluhaton sulod niini nga Modyul.

Para sa Magtutuon:

Kumusta, malipayong paggamit niining **Araling Panlipunan - Una nga Grado** Alternative Delivery Mode (ADM) Module para sa araling **Kabag-uhan Nga Mahitabo Sa Kaugalingon**.

Kini nga Modyul gihimo para matagaan ka sa makahuluganon nga higayon para sa mga giniyahan ug gawasnong pagkat-on subay sa imong kaugalingon nga lihok ug panahon. Isip aktibo nga magtutuon, mahimo nimo ang pagproseso sa sulod niining modyul.

Kini nga Modyul adunay mga parte kapares sa mga icons:

 <i>Hibalo-i Kini</i>	Dinhi nga bahin, mahibaloan kung unsa ang kinahanglan nga matun-an sa modyul.
 <i>Sulayi Kini</i>	Ang katuyoan niini nga bahin sa buluhaton mao ang pagsusi sa imong naunang kahibalo mahitungod sa leksiyon nga imong pagatun-an. Kung makuha nimo ang ensakto nga mga tubag (100%), pwede na nimo dili gamiton kini nga modyul.
 <i>Subli-a Kini</i>	Kini ang hamubo nga buluhaton o paghisgot sa nauna nga kahibalo para matabangan ka nga makonek ang karon ug sa una nga leksiyon.
 <i>Kat-oni Kini</i>	Dinhi nga bahin, ipaila ang bag-o nga leksiyon sa nagkalain lain nga pamaagi sama sa usa ka istorya, kanta, balak, pagpresentar sa problema, sitwasyon, o mga buluhaton.
 <i>Susiha Kini</i>	Dinhi nga parte, tagaan ka og hamubo nga panaghisgot sa leksiyon. Ang katuyuan niini para matabangan ug masabtan ang bag-o nga konsepto ug kahanas.

 <p><i>Pagpauswag</i></p>	<p>Naglangkob kini sa mga buluhaton nga giniyahan og gawasnon pagbansay para mapalig-on ang imong pagsabot ug kahanas leksiyon. Mahimo nimo nga tanawon kung husto ba ang imong tubag sa mga buluhaton sa pagtan-aw sa tubag nga nahimutang sa susi sa hustong tubag nga anaa sa katapusan nga parte sa modyul.</p>
 <p><i>Hinumdumi Kini</i></p>	<p>Kini naglangkob sa mga pangutana o pagbutang sa mga tubag diha sa gibutangan og blanko nga parte sa kapahayag para mapaproseso kung unsa ang natun-an nimo gikan sa leksiyon.</p>
 <p><i>Buhata Kini</i></p>	<p>Kini naglangkob sa mga buluhaton nga makatabang sa imo para mabalhin ang bag-ong kahibalo o kahanas sa tinuod nga sitwasyon o ang kamatuoran sa kinabuhi.</p>
 <p><i>Ebalwasyon</i></p>	<p>Kini usa ka buluhaton nga ang katuyuan masukod ang lebel sa kahibalo nga nakabot sa natun-an nga kompetensi.</p>
 <p><i>Mga Buluhaton</i></p>	<p>Dinhi nga bahin, adunay ihatag nga dugang nga mga buluhaton para mapalambo ang imong kahibawo ug kahanas sa natun-an nga leksiyon.</p>
 <p><i>Tubag sa Mga Pangutana</i></p>	<p>Naglangkob kini sa ensaktong tubag sa tanan nga mga buluhaton nga anaa sa modyul</p>

Sa katapusan ng parte ani nga modyul, makita usab ang:

Pakisayran

Kini ang listahan sa tanan nga gikuhaan sa pagbuhat ug pag-ugmad niini nga modyul.

Ang mosunod mao ang importante nga pahinumdom sa paggamit niini nga modyul:

1. Ayaw kalimti ang pagtubag sa *Sulayi Kini* sa dili pa mobalhin sa laing gihatag nga buluhaton nga naa niini nga modyul.
2. Basaha ug maayo ang mga direksiyon sa dili pa buhaton nga mga buluhaton sa pagbansay.
3. Obserbahe ang pagkamatinud-anon og ang itegridad sa pagbuhat sa mga buluhaton ug sa pagsusi sa insakto nga mga tubag.
4. Humana usa ang gibuhad nga buluhaton ayha moadto sa uban pa nga mga buluhaton sa dili pa moadto sa uban pa nga mga buluhaton.
5. Ibalik ang modyul sa imong maestro o sa facilitator kung mahuman na ang pagtubag sa tanan nga mga buluhaton.

Kung ugaling naglisod ka sa pagtubag sa mga buluhaton, ayaw pag duha-duha pagkonsulta sa imong maestra o facilitator. Mahimo ka usab mangayo ug tabang sa imong nanay ug tatay, sa imong magulang o sa bisan kinsa nga nga kauban sa balay na mas magulang nimo. Imong huna-hunaon pirmi nga wala ka nag-inusara.

Maglaum kami nga pinaagi niining modyul makasinati ka sa usa ka makahuluganon nga kahibalo ug makakuha ka sa lawom nga pagsabot nga may kalabutan sa kompetensi nga gitun-an.

Hibalo-i Kini

Niini nga modyul, imong makat-unan ang mga nagpadayon nga mga panghitabo nga kabag-uhan o kausaban sa imong kaugalingon pinaagi sa insaktong pagkasunod-sunod sa mga hulagway niini.

Importante nga makat-onan nimo kini aron imong mahibaloan ug masabtan ang nagpadayon nga kabag-uhan nga mahitabo sa imong kaugalingon.

Sulayi Kini

Direksiyon: Basaha ug tubaga ang mga pangutana pinaagi sa paglingin sa letra sa imong tubag.

1. Asa ani ang adunay kinabuhi og naay kausaban pagdako o pagtubo?

A

B

C

D

2. Ang tanan nga mga tawo makasinati og kausaban sa ilang pisikal nga porma.

A. Tinuod

B. Dili tinuod

3. Makasinati ba ug kausaban sa kinabuhi sama sa pagtubo og pagdako ang usa ka Teddy Bear?

A. Oo

B. Dili

4. Kung atong ihan-ay ang musunod nga mga hulagway mahitungod sa kausaban sa pisikal nga porma sa usa ka tawo, asa ani ang maulahi?

5. Gamit gihapun ang hulagway sa numero 4, unsa man ang mag-una? _____

Kabag-uhan Nga Mahitabo Sa Kaugalingon

Learning Competency:

Nakapaghihinuha ng konsepto ng pagpapatuloy at pagbabago sa pamamagitan ng pagsasaayos ng mga larawan ayon sa pagkakasunod-sunod.

Subli-a Kini

Ang tanang mga butang nga adunay kinabuhi sama sa tawo makasinati o mo-agi gayud ug kabag-uhan sa lawas gikan sa pagkatawo hangtud sa iyang paghingkod o pagkatigulang.

Samtang adunay mga butang nga dili pwede mausab kay dili man sila mutubo o modako sama sa hulagway nga imong nakita sa unahan: bentilador, Teddy Bear ug lamesa tungod kay wala man silay kinabuhi.

Kat-oni Kini

Direksiyon: Tan-awa ang mga hulagway, unsay imong ika sulti bahin niini? Isulat sa linya sa ubos ang tubag.

Susiha Kini

Mao kini ang hulagway nga nagpakita sa imong pagkabata. Giamoma ug giatiman ka sa imong ginikanan. Ilang gihatag kanimo ang imong mga panginahanglanon ug paghigugma arun magtubo o magdako ka nga normal ug adunay maayong pamatasan.

Midako ug nakat-on ka na sa paglakaw og pag-istorya.

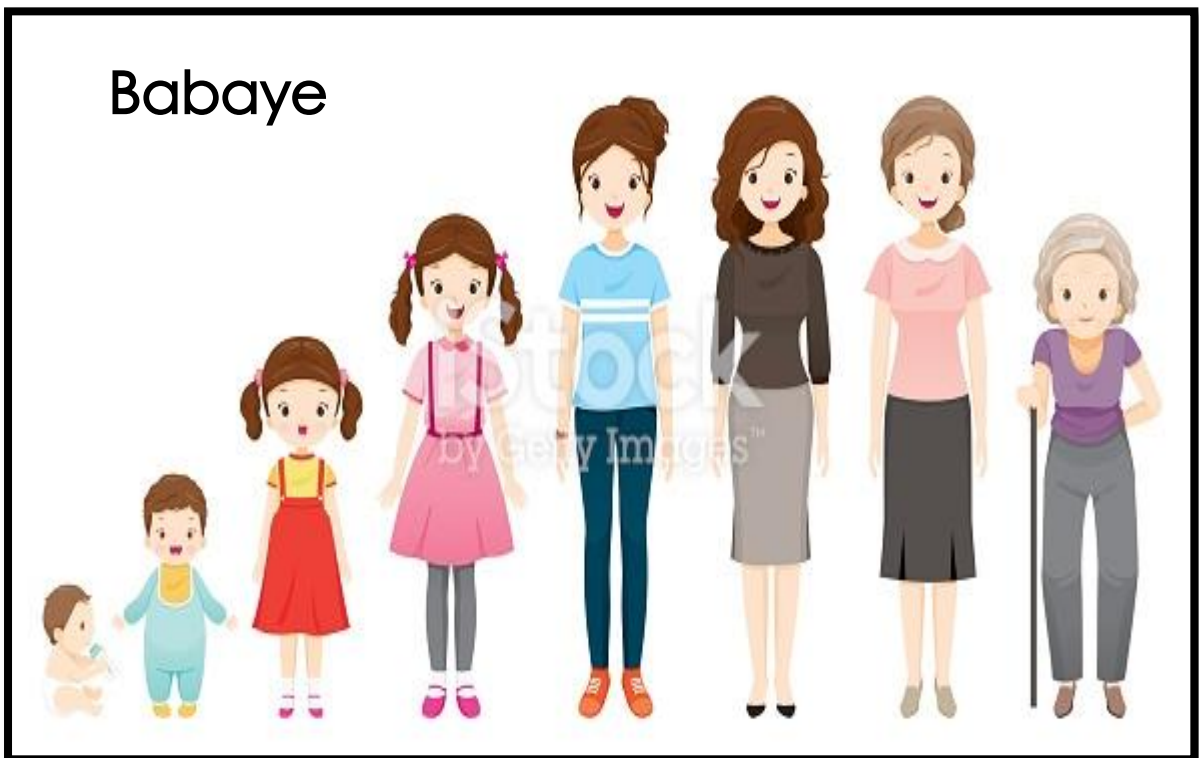
Makahibalo ka na mo-atiman sa kaugalingon sama sa pagkaon og sakto nga kan-unon, maligo, manudlay ug magsuot og limpyo nga sanina.

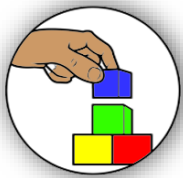
Mieskwela ka na ug mikat-on sa mga butang para sa kaugalingong kaayuhan.

Makita nimo nga ang mga hulagway gikan pagkabata adunay kabag-uhan hangtod sa imong pangidaron karon.

Susiha ang hulagway sa kausaban nga mahitabo sa kinabuhi sa usa ka babaye ug lalaki gikan pagkabata hangtud matigulang na.

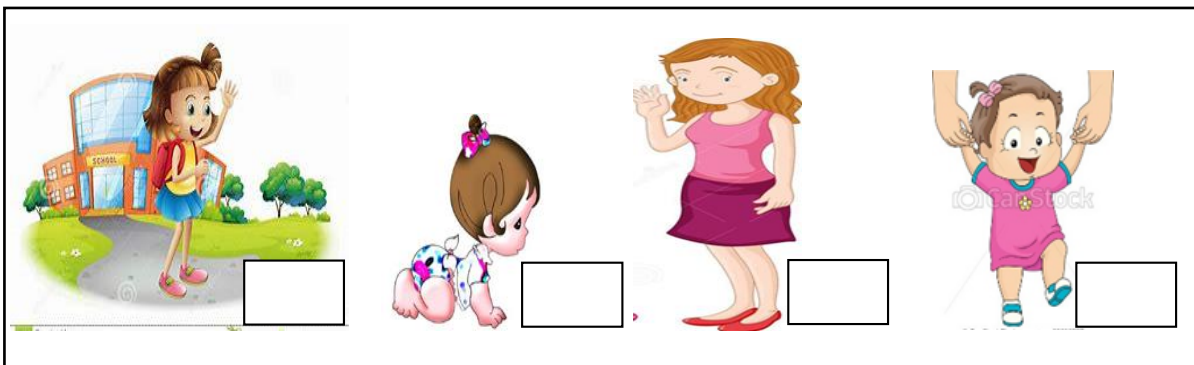
Lalaki

Pagpauswag

Buhaton A:

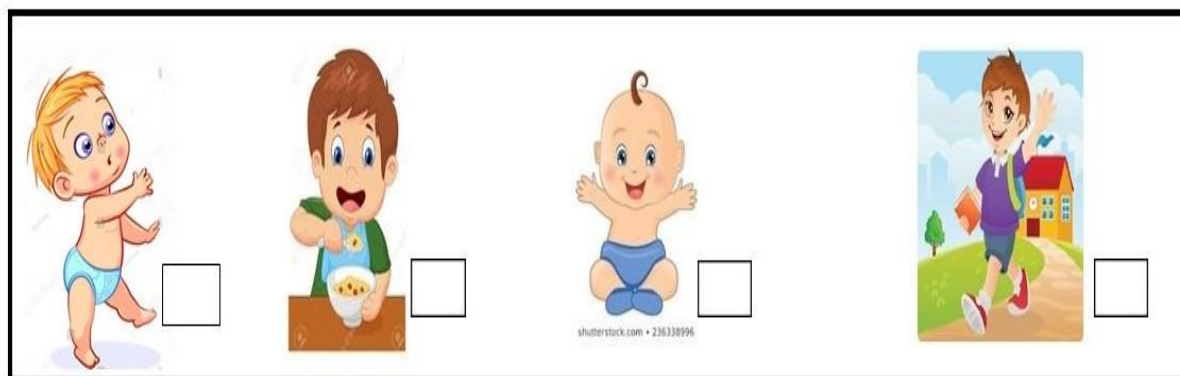
Ipakita ang padayon nga kabag-ohan nga nasinati sa kaugalingon pinaagi sa pagsulat sa numero 1, 2, 3, 4 sulod sa kahon aron mahan-ay sa insaktong pagkasunod-sunod ang mga hulagway.

Buhaton B:

Isulat ang numero nga 1, 2, 3, 4 sulod sa kahon nga naay mga hulagway aron ipakita ang insaktong han-ay o pagkasunod-sunod nga kabag-uhan nga nasinati sa kaugalingon.

Hinumdumi Kini

Ang matag tawo moagi ug makasinati og padayon nga kausaban ug kabag-ohan sa pisikal nga porma ug apil niini ang kausaban sa mga mamahimong buluhaton sa kinabuhi.

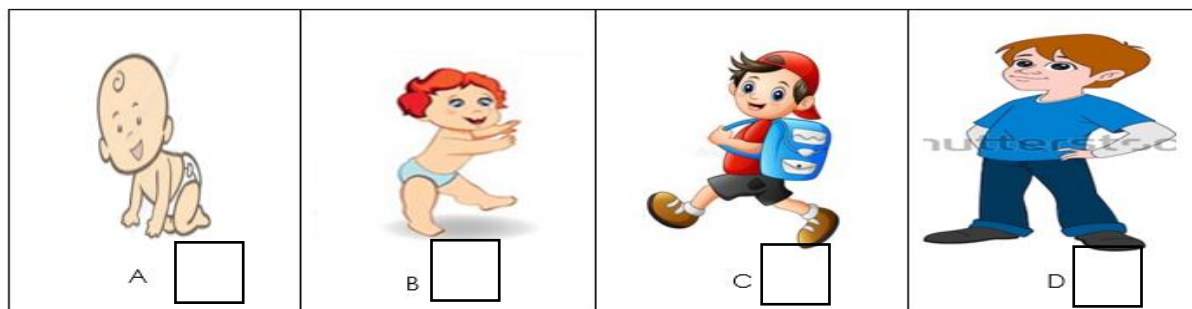
Buhata Kini

Buhaton A:

Isunod-sunod ang mga hulagway sugod sa una nga mga kabag-uhan sa kaugalingon hangtud midako na.

Isulat ang numero nga 1, 2, 3, 4 sulod sa kahon nga naay mga hulagway

Buhaton B:

Isunod-sunod ang mga hulagway nga nagpakita sa kabag-uhan sa kaugalingon. Gamiton ang mga numero 1, 2, 3 ug 4. Isulat kini sa badlis o linya nga naa sa ubos sa hulagway.

Buhaton C. Basaha ug tubaga ang pangutana.

1. Ngano kaha nga ang kada tawo makasinati og kausaban sa ilang pisikal nga porma?

Ebalwasyon

Direksiyon: Ihan-ay ang mga hulagway sa sakto nga pagkasunod-sunod mahitungod sa kabag-

uhang og kausaban sa kinabuhi sa usa ka tawo gikan sa pagkabata hangtud pagdako. Buhata kini pinaagi sa pagbutang o pagsulat sa mga numero nga 1, 2, 3, og 4 sa linya ubos sa hulagway.

1.

			
_____	_____	_____	_____

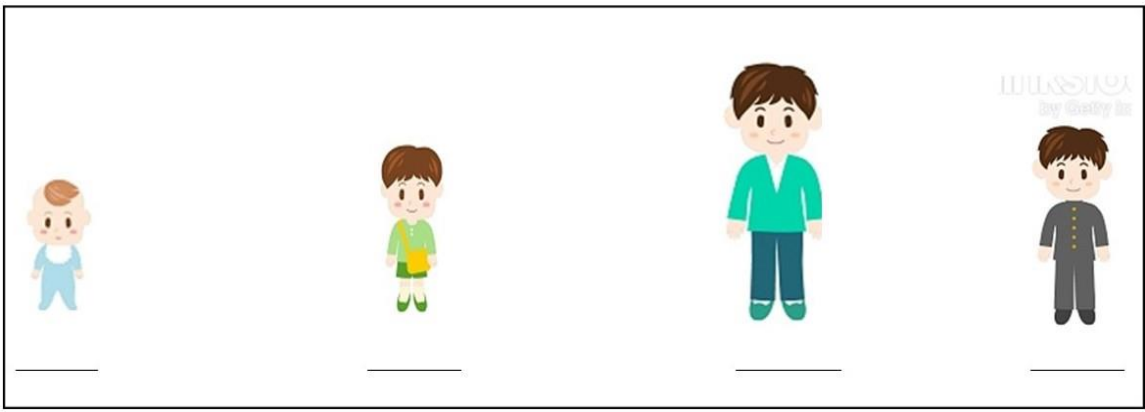
2.

			
_____	_____	_____	_____

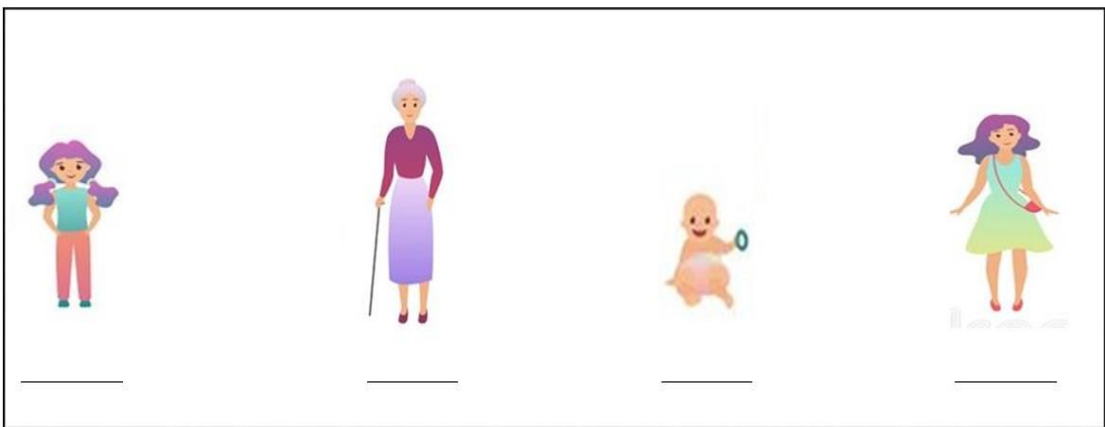
3.

			
_____	_____	_____	_____

4.

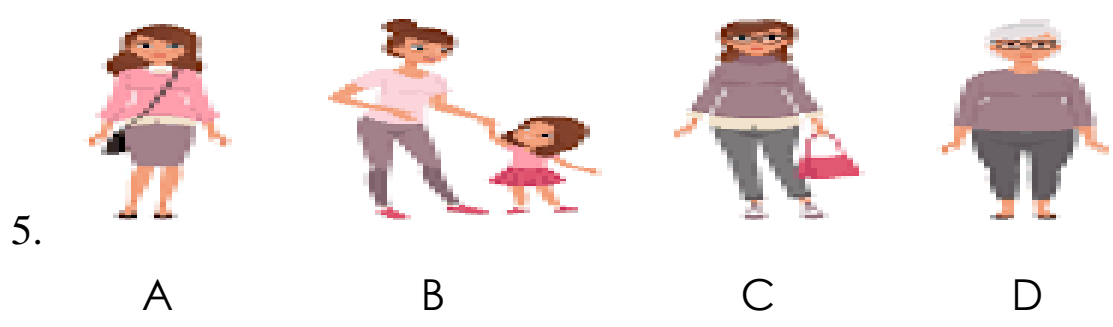
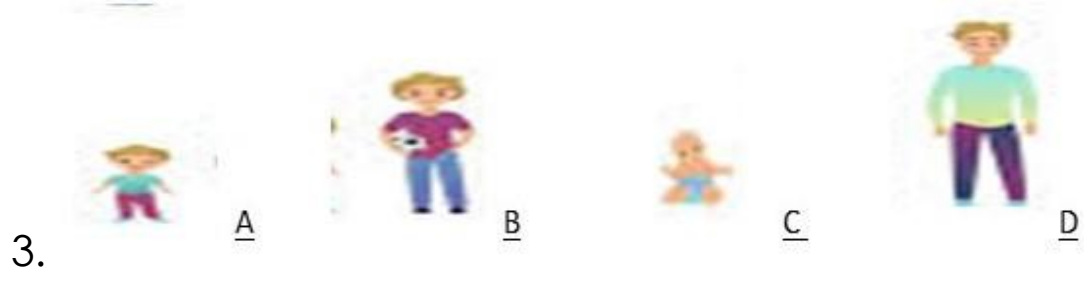
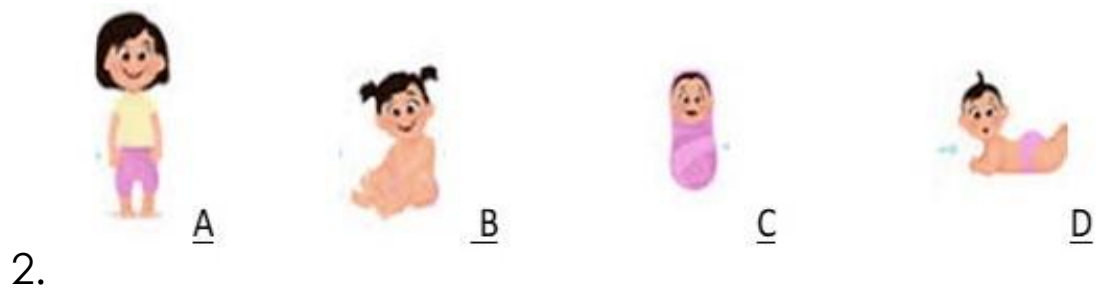

5.

Mga Buluhaton

Direksiyon: Ihan-ay ang mga hulagway sa sakto nga pagkasunod-sunod mahitungod sa kabag-uhan og kausaban sa kinabuhi sa usa ka tawo. Buhata kini pinaagi sa pag han-ay o pagplastar ug pagsulat sa mga letra sa linya.

Tubag Sa Mga Pangutana

Buhata Kini!
A.A, B, C, D
B. 1, 3, 4, 2

Pagpapaswag
A. 3, 1, 4, 2
B. 2, 3, 1, 4

Sulay! Kini!
1. A
2. A
3. B
4. A
5. B

Ebalwasyon
1. 2, 3, 1, 4
2. 4, 3, 2, 1
3. 1, 2, 3, 4
4. 1, 2, 4, 3
5. 2, 4, 1, 3

Mga Bulhaton
1. A, B, C, D
2. C, D, B, A
3. C, A, B, D
4. B, C, D, A
5. A, B, C, D

Pakisayran

Aklat:

Araling Panlipunan – Unang Baitang Kagamitan ng
Mag-aaral sa Sinugbuanong Binisaya –Unang
Edisyon, 2013

K-12 Grade I AP Curriculum Guide 2016 Edition

Internet:

<https://bit.ly/3fNGceY>

<https://bit.ly/2Wzm4Wp>

<https://i.ytimg.com/vi/ITFu378qrIY/maxresdefault.jpg>

<https://www.youtube.com/watch?v=ITFu378qrIY>

<https://bit.ly/2ODEWnF>

<https://bit.ly/3eQea1j>

<https://bit.ly/2ORbZA1>

<https://bit.ly/3fE2j7w>

<https://bit.ly/3jflDdH>

<https://bit.ly/32xybqI>

<http://cliparts.co/cliparts/Aib/r5M/Aibr5Mg8T.png>

<https://bit.ly/30kURYA>

<https://bit.ly/2WQT3Wv>

<https://bit.ly/2CQe6Rw>

<https://bit.ly/3jiu6wp>

<https://thumbs.dreamstime.com/z/het-groeien-8224663.jpg>

<https://baildonmethodists.org/wp-content/uploads/2015/02/growing-up-8224685.jpg>

<https://media.istockphoto.com/vectors/boy-cartoon-is-having-cereal-for-breakfast-vector-id520388497?k=6&m=520388497&s=612x612&w=0&h=dfKhjPneL6R6n7xujTaGN0VnHcsXroqFZXuXpwyZ-c0=>

<https://thumbs.dreamstime.com/z/girl-going-home-school-illustration-white-background-32941804.jpg>

<https://i.pinimg.com/736x/0a/39/7b/0a397b93fec574f81ac51385832eafa1--girl-clipart-cute-clipart.jpg>

<https://www.vectorsstock.com/royalty-free-vectors/baby-girl-growing-up-stages-vectors>

<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/print-vector-23529433>

<https://thumbs.dreamstime.com/b/people-male-female-aging-process-baby-to-elderly-person-growing-set-trendy-gradient-color-style-vector-illustration-129148523.jpg>

https://comps.canstockphoto.com/kid-toddler-girl-walk-assist-drawing_csp62699797.jpg

<https://clipground.com/images/child-teen-old-man-clipart-15.jpg>

<http://media.gettyimages.com/vectors/children-grow-up-vector-id643840104?s=170667a&w=1007>

<https://youtu.be/RNjtuFvhLJI>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Region X – Division of Oroquieta City

Osilao St., Poblacion 1, Oroquieta City

Telephone Number: (088) – 531 - 0831

Email Address: depedorquieta@gmail.com